CROATICA • Zagreb, XLVIII (2024) 68: 227–230

DOI: https://doi.org/10.17234/Croatica.68.21

ZAGREB KAO KAZALIŠNA POZORNICA FESTIVALA M&M: DRUGI MIĆINI DANI U ZAGREBU

U sjećanje na Miru Muhoberac, profesoricu koja je studentima na Filozofskom fakultetu u Zagrebu nesebično dijelila svoje znanje i strast za književnošću i kazalištem, sve do svojeg iznenadnog odlaska 30. rujna 2021, njezina sestra Vesna Muhoberac pokrenula je Festival M&M. U razdoblju od 6. do 10. prosinca 2023. održao se Festival M&M: Drugi Mićini dani u Zagrebu.[1] Zagreb je grad koji je, kao i njezin rodni Dubrovnik, obilježio Miru Muhoberac, a jednako tako ona je svojim sudjelovanjem i bivanjem u njegovim različitim prostorima obilježila i njega. Stoga nije neobično da je Festival M&M svoje daske našao na nekoliko različitih zagrebačkih lokacija.

Festival je započeo simpozijem koji se održao 6. prosinca 2023. u prostorima Matice hrvatske čiji je član i aktivni suradnik u *Prologu*, *Vijencu*... Mira bila do svojega zadnjeg dana. Prisutne je pozdravila Anja Šovagović Despot, pročelnica Odjela za kazalište i film Matice hrvatske. Skup je moderirala Zrinka Turalija, novinarka, urednica i Mirina studentica koja je u uvodu evocirala sjećanja na svoju profesoricu. O Mirinu djelu govorile

[1] Zagrebačkom festivalu prethodio je Festival M&M u Dubrovniku, održan od 18. do 22. srpnja 2023.

su također njezine nekadašnje studentice iz različitih studijskih generacija: Tanja Kuštović je predstavila Mirine tekstove objavljene u *Hrvatskom slovu* 2001. godine; Ljubica Josić je govorila o kazališnim knjigama i časopisima profesorice Mire Muhoberac nastalih na Filozofskome fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. O predstavama koje je radila sa studentima izlagale su dvije studentice koje su u tim predstavama sudjelovale: Petra Glavor je nazočne podsjetila na projekt *Rekonstrukcija Držićeve drame „Pjerin"*, dok je Tina Marušić govorila o *Yoricku i Yorickovom zrcalu u obrubima sna, iluzije, igre i stvarnosti*. Margareta Đordić nas je izlaganjem *Theatralia, autorska radioemisija Mire Muhoberac* podsjetila da je Mira velik dio svojeg vremena provodila snimajući radijske emisije i tako dopirala do publike šire od one u fakultetskim dvoranama. Barbara Čičmak predstavila je knjigu koju je Mira uredila: *Hrvatski velikan Marin Držić* (Privlačica, 2019), a Vesna Muhoberac je priču nastavila govoreći o *Držićevoj Tireni iz 2017.* i predstavljajući plovidbeni performans u moru, na moru i o moru u Vidrinoj godini koje su režirale Mira i Vesna Muhoberac. Nakon izlaganja uslijedila je *Slušaonica Theatralije*, emisije Trećega programa Hrvatske radiotelevizije, urednice i autorice Mire Muhoberac u kojoj su okupljeni mogli poslušati Mirinu emisiju posvećenu Ranku Marinkoviću i Tonku Maroeviću te se tako podsjetiti na ta naša dva velika i važna književnika i kulturna djelatnika. Istovremeno se na platnu u pozadini prikazivala snimka spomenute kazališne predstave *Tirena 2017*.

Drugi se dan Festival nastavio u Studiju Exit koji je smješten u Gundulićevoj ulici te su se tako na jednom mjestu spojila dva Mirina grada: Dubrovnik i Zagreb – u prvom od njih smo je dobili, u drugom nas je ostavila. Na ovim kazališnim daskama odigrala se eksperimentalna predstava *Femicid na otoku* koju je među Mirinom ostavštinom pronašla njezina sestra Vesna. Tekst, adaptaciju i dramatizaciju predstave Mira je napravila na temelju originalnog sudskog spisa iz 1932. godine, a suđenje se odvijalo na otoku Hvaru. Budući da su neki od sudionika ili njihovih nasljednika koji se u tom spisu navode još uvijek živi, Mira je u dramatizaciji napisala napomenu da se imena moraju promijeniti kako bi se njihovi identiteti zaštitili. Predstavu izvodi kazališna družina BLU koju čine učenici V. gimnazije i studenti: Lucija Batinić, Paula Bušelić, Lovro Dolić, Lukas Kalevski Novak, Luka Kateković, Lana Milošević, Antea Radić, Petra Širjan, Anja Vicković. U predstavu je integriran i film *Pod morem* koji se odigrava u morskim dubinama, snimila ga je Anja Kovačić. Ideju i režiju potpisuju Mira i Vesna Muhoberac. Nakon predstave publika je sudjelovala u razgovoru s glumcima,

a govorilo se i o aktualnoj temi nasilja i femicida. Moderator ovog dana bio je Vicko Krampus, Mirin dugogodišnji prijatelj.

Treći dan Festivala, 8. prosinca, odigrao se na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu u dvorani IV. Jedna je to od dvorana u kojoj je M. Muhoberac držala svoju predavačku i seminarsku nastavu te nije neobično da je dvorana u jedno poslijepodne postala kazalište. Dvorana je to amfiteatralnog tipa s katedrom u dnu dvorane i povišenim klupama, baš kao u mnogim kazalištima. Izvedena je ovdje kazališna predstava prema tekstu Fjodora Mihajloviča Dostojevskog *Bijele noći*, a riječ je o koncertnoj izvedbi u kojoj glumci čitajući tekst glume. Ideju, adaptaciju i dramatizaciju kazališnog djela koje smo pogledali potpisuje Mira Muhoberac, a režirala ju je Vesna Muhoberac. U predstavi sudjeluju glumac Stjepan Eugen Višić, studentica psihologije Lana Milošević te violinistica Petra Širjan. Uvodnu riječ izgovorila je pročelnica Odsjeka za kroatistiku Evelina Rudan. Ona je ukazala na činjenicu da i pojedinci i Odsjek za kroatistiku i Filozofski fakultet imaju dug prema profesorici Miri Muhoberac jer je na različitim razinama uspjela postizati to da Filozofski fakultet bude vidljiv vanjskom, izvanfakultetskom svijetu. Postizala je to time što su njezine predstave koje je izvodila sa studentima igrane u kazalištima u Zagrebu, Dubrovniku, različitim školama, mjestima. Mnogim je studentima pokazala put kako biti bolji glumci (neki su kasnije završili ADU), novinari, kazališni kritičari, profesori. Ono što su metodika i didaktika teorijski nastojale pokazati, Mira Muhoberac je uspješnije pokazivala svojim konkretnim primjerima o kojima nije govorila, ona je jednostavno djelovala. Istakla je pročelnica i činjenicu da je Mira Muhoberac u studentima uočavala njihove potencijale i nastojala im pomoći da te potencijale razviju što je bolje moguće. Osim sadašnjih studenata hrvatskog jezika i književnosti te bivših Mirinih studenata, a sada profesora na Filozofskom fakultetu, u publici su se nalazili i studenti ruskog jezika i književnosti s profesoricama Jasminom Vojvodić i Brankom Barčot, koje su studente unaprijed pripremile za ovaj književni tekst i predstavu, te tako i tekst i predstavu uklopile u svoju nastavu. Budući da je riječ o izvedbi na Filozofskom fakultetu, bilo bi neobično kad se o predstavi nakon njezine izvedbe ne bi razgovaralo: u razgovoru koji je uslijedio mogli smo od glumaca čuti kako je bilo pripremiti koncertnu izvedbu, a uvjerenja sam da do ove izvedbe mnogi gledatelji takav tip izvedbe nisu vidjeli. Tako je profesorica Mira Muhoberac još jednom, premda fizički nije mogla biti prisutna, studente uputila na još jedan vid kazališne umjetnosti. Čitav je događaj vodila Barbara Čičmak koja nije imala prilike biti Mirina studentica

na Filozofskom fakultetu u Zagrebu jer je tih srednjih 90-ih godina Mira svoje znanje nesebično davala studentima kroatistike u Pragu, ali su se njih dvije sudbinski susrele na školskim kazališnim daskama.

Četvrti dan Festivala družili smo se u Knjižnici i čitaonici Bogdana Ogrizovića. Performans pod nazivom *Solo za Miću (plesno kazalište u nastajanju): dva sola iz predstave „U prostoru bez"* za ovu je priliku pripremila Ana-Maria Bogdanović, profesionalna plesačica, koreografkinja i plesna pedagoginja (produkcija: Udruga Plesni centar Puls). Izvedbu je posvetila Mirinoj baletnoj karijeri. Nakon toga poslušali smo emisiju Katje Šimunić *Slušanje plesa* u kojem smo mogli čuti tekst i glas M. Muhoberac: *Niti života i smrti. O predstavi Od terora. Od borbe. Od boli. Rasplitanje*. Moderatorica ovog dana bila je spikerica Rosanda Tometić.

Kavana *Palainovka* na Ilirskom trgu bila je domaćin petog dana Festivala. Jedna je to od najstarijih zagrebačkih kavana i u njoj je Mira, zajedno s Vesnom provodila jedan dio svog radnog i slobodnog vremena. Ovdje je izveden *Kazališni performans* u kojem su sudionici čitali Mirine tekstove objavljene u *Vijencu*, zbornicima, knjigama. Sudjelovali su: Acija Alfirević, Dario Budimir, Barbara Čičmak, Petra Glavor, Goran Grgić, Ljubica Josić, Tanja Kuštović, Tina Marušić, Vesna Muhoberac, Siniša Popović i Duško Valentić. Na kraju ovog dana i na kraju Festivala autorica ovog teksta evocirala je svoj ispit iz analize dramskih tekstova (Ionesco, *Stolice*; Beckett, *Svršetak igre*; Camus, *Kaligula*) koje je izgovorila 1993. godine na kolegiju Uvod u scensku umjetnost koji je Mira držala na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Događaj je moderirala urednica i novinarka Mirna Farkaš Salomon.

Zahvaljujući Vesni Muhoberac Zagrebom je u nekim drugim dimenzijama prošetala Mira Muhoberac. Mogli smo čuti o njoj na skupu prvoga dana, vidjeti predstave koje je ona dramatizirala, a koje do sada nisu bile viđene, podsjetili smo se njezinih baletnih koraka u koracima profesionalne plesačice, čuli smo njezin glas u radijskim emisijama i uživali u njezinim ne tako davno napisanim tekstovima. S nestrpljenjem očekujemo što će nam donijeti Festival M&M: Treći Mićini dani.

Tanja Kuštović

Autorska prava: © 2024 Autor(i). Ovaj je rad dostupan u otvorenom pristupu sukladno s licencijom Creative Commons Imenovanje 4.0. međunarodna.

Copyright © 2024 The Author(s). Open Access: This work is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License.